

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.39/2021/8.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke

Dr. Varga Eszter, előadó bíró

Dr. Harangozó Attila, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2021. július 13.

Az ügy tárgya: ügyvédi visszaélés büntette

Terheltek: II. rendű

Első fok: Pesti Központi Kerületi Bíróság, 21.B.11.094/2017/80., ítélet, tárgyalás,
2019. április 17.

Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 31.Bf.9645/2019/18., ítélet, nyilvános ülés,
2020. november 12.

Az indítvány előterjesztője: a II. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a II. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az ügyvédi visszaélés büntette miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pesti Központi Kerületi Bíróság 21.B.11.094/2017/80. számú, illetve a Fővárosi Törvényszék 31.Bf.9645/2019/18. számú ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2019. április 17-én kihirdetett 21.B.11.094/2017/80. számú ítéletével a II. rendű terheltet 9 rendbeli felbujtóként elkövetett ügyvédi visszaélés büntette [Btk. 285. § (1) bekezdés, (2) bekezdés], felbujtóként elkövetett sikkasztás büntette [Btk. 372. § (1) bekezdés II. fordulat, (5) bekezdés a) pont], 5 rendbeli felbujtóként elkövetett sikkasztás büntette [Btk. 372. § (1) bekezdés II. fordulat és (4) bekezdés a) pont] és 3 rendbeli felbujtóként elkövetett sikkasztás büntette [Btk. 372. § (1) bekezdés II. fordulat, (3) bekezdés a) pont] miatt halmazati büntetésül 6 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 500 napi tétel, napi tételenként 1.000 forint, összesen 500.000 forint pénzbüntetésre és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontjáról, vagyonelkobzásról, a korábbi felfüggesztett szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendeléséről, a bűnjelekről, valamint a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2020. november 12. napján kihirdetett 31.Bf.9645/2019/18. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet a II. rendű terhelt tekintetében megváltoztatta, a vele szemben kiszabott szabadságvesztés és közügyektől eltiltás tartamát 4-4 évre enyhítette, a pénzbüntetés

kiszabását, valamint a korábbi felfüggesztett szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelését mellőzte.

[3] Az irányadó tényállás lényege a következő:

– Az I. rendű és a II. rendű terhelt 2012-ben üzleti kapcsolatban álltak egymással. Az I. rendű terhelt egy ügyvédi iroda egyéni ügyvédje volt.

– A II. rendű terhelt 2012 márciusában azzal kereste meg az I. rendű terheltet, hogy mint ügyvédnek, a segítségét kérje különböző jogügyletekben szerződések elkészítésére.

– Ennek során az I. rendű terhelt, mint közvetítő és az egyes sértettek, mint megrendelők között közvetítői szerződések jöttek létre különböző áruk megvásárlására, másrészt a megrendelők, mint letevők a szállítás biztosítására az I. rendű ügyvédi letéti számlájára a II. rendű terhelt által meghatározott összegeket fizették be. Az egyes ügyvédi letéti szerződésekkel az I. rendű terhelt mint letétkezelő arra vállalt kötelezettséget, hogy a letéti összeget annak kifizetéséig, vagy a letevő részére történő visszafizetéséig köteles őrizni.

– Az egyes jogügyletek során az I. rendű terhelt a sértettek által az ügyvédi letéti és közvetítői szerződésekben meghatározott jogügylet kifizetése céljából rábízott, és az ügyvédi letéti számláján elhelyezett összegeket a II. rendű terhelt felkérésére, személyesen vagy egyéb érdekelt személy útján készpénzben kivette. Azonban az így kivett összegeket nem az egyes közvetítői szerződésekbe foglalt kifizetések teljesítésére fordította, hanem a letéti pénzekkel jogosulatlanul sajátjaként rendelkezett a II. rendű terhelt felhívására, mivel a II. rendű terhelt utasítása szerint eljárva azokat a II. rendű terheltnek átadta úgy, hogy az egyes összegekből a II. rendű terhelttel történt előzetes megállapodást követően 9%-ot jutalékként magának megtartott.

– Mivel azon ügyletek, amikre nézve az ügyvédi letéti és közvetítői szerződések létrejöttek, sem határidőben, sem azon túl nem mentek teljesedésbe, a szerződésben részes ügyfelek visszakérték az I. rendű terhelttől annak az ügyvédi letéti számláján elhelyezett összegeket. Ez az 1-8. tényállási pontok esetében teljes egészében meg is történt oly módon, hogy a II. rendű terhelt vagy készpénzben átadta az I. rendű terheltnek a visszautalni kért letétbe helyezett összeget, hogy rendezni tudja a sértettek felé a letétek kifizetését, vagy arra hívta fel, hogy időközben más sértettől a letéti számlára befizetett letétek összegéből fizesse ki a visszajáró letéti összegeket.

– Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt kérésének megfelelően 2012. június 14. napján az ügyvédi irodájában közvetítői és ügyvédi letéti szerződéseket kötött az 1. számú kft. sértett képviseletében eljáró ügyvezetővel, összesen 95.000 liter dízelgázolaj több részletben történő megvásárlására, mely mennyiségnek a bruttó vételára 33.725.000 forint volt. A szállítás biztosítására a sértetti gazdasági társaság 2012. június 18. napján 3.322.500 forintot, majd 2012. szeptember 6. napján további 1.115.000 forintot helyezett letétbe az I. rendű terhelt ügyvédi letéti számlájára. Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt utasítására az 1. számú kft. sértett által 2012. június 18. és 2012. szeptember 6. napján letétbe helyezett 3.322.500 forinttal és 1.115.000 forinttal jogosulatlanul sajátjaként rendelkezett, a letéti összegeket

2012. június 19. napján, illetőleg 2012. szeptember 6. napján más, az ügylettel össze nem függő célra használta fel: azt egy másik bankszámlára utalta át, majd készpénzben felvette. Miután a célzott jogügylet megghiúsult, a letétet az I. számú kft.-nek 2012. október 10. napján, illetve 2012. október 16. napján a számlájára más ügyféltől beérkezett letéti befizetéséből utalta vissza az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt felhívására. Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt felbujtására tevékenységével a hivatásából eredő, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 30. § (3) bekezdésében foglalt letétkezelésre vonatkozó szabályokat, azaz a kötelezettségét megszegte abból a célból, hogy ügyfelének haszonszerzés végett jogtalan hátrányt okozzon, s a letétként átvett pénzösszeggel sajátjaként rendelkezett. A sikkasztás elkövetési értéke 4.437.500 forint, amely megtérült.

– Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt kérésének megfelelően 2012. június 14. napján az ügyvédi irodájában a 2. számú kft. sértett képviselőjében eljáró ügyvezetővel közvetítői és ügyvédi letéti szerződéseket kötött 40.000 liter dízelgázolaj több részletben történő megvásárlására, mely mennyiségnek a bruttó vételára 14.200.000 forint volt. A szállítás biztosítására a sértett 2012. június 18. napján 664.500 forintot helyezett letétbe az I. rendű terhelt ügyvédi letéti számlájára. Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt utasítására a 2. számú kft. sértett által 2012. június 18. napján letétbe helyezett 664.500 forinttal jogosulatlanul sajátjaként rendelkezett, s ezen összeget a letéti számlájáról aznap és másnap egy másik bankszámlára – az ügylettel össze nem függően – átutalta, majd készpénzben felvette azt, így a letét 2012. június 19. napján már nem állt rendelkezésre a letéti számláján. Miután a célzott jogügylet megghiúsult, a letétet az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt felhívására a 2. számú kft.-nek 2012. október 2. napján utalta vissza más ügyféltől beérkezett letéti befizetésből. Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt felbujtására tevékenységével a hivatásából eredő, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 30. § (3) bekezdésében foglalt letétkezelésre vonatkozó szabályokat, azaz a kötelezettségét megszegte abból a célból, hogy ügyfelének haszonszerzés végett jogtalan hátrányt okozzon, s a letétként átvett pénzösszeggel a sajátjaként rendelkezett. A sikkasztás elkövetési értéke 664.500 forint, amely megtérült.

– Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt kérésének megfelelően 2012. június 14. napján az ügyvédi irodájában a 3. számú kft. sértett képviselőjében eljáró ügyvezetővel közvetítői és ügyvédi letéti szerződéseket kötött 60.000 liter dízelgázolaj több részletben történő megvásárlására, mely mennyiségnek a bruttó vételára 21.300.000 forint volt. A szállítás biztosítására a sértett 2012. június 19. napján 1.107.500 forintot, majd 2012. szeptember 5. napján 2.442.500 forintot helyezett letétbe az I. rendű terhelt ügyvédi letéti számláján. Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt utasítására a 3. számú kft. sértett által 2012. június 19. és 2012. szeptember 5. napján letétbe helyezett 1.107.500 forinttal és 2.442.500 forinttal jogosulatlanul sajátjaként rendelkezett, s a letéti összegeket 2012. június 19. napján, illetőleg 2012. szeptember 6. napján más, az ügylettel össze nem függő célra használta fel: másik bankszámlára utalta át, majd készpénzben felvette. Miután a célzott jogügylet megghiúsult, a 3.550.000 forint letétet az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt felhívására a letéti számlájára időközben érkezett újabb befizetésből 2012. szeptember 28. napján visszautalta a 3. számú kft.-nek. Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt felbujtására tevékenységével a hivatásából eredő, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 30. § (3) bekezdésében foglalt letétkezelésre vonatkozó szabályokat, azaz a kötelezettségét megszegte abból a célból, hogy ügyfelének haszonszerzés végett jogtalan hátrányt okozzon, a letétként átvett pénzösszeggel sajátjaként rendelkezett. A sikkasztás elkövetési értéke 3.550.000 forint, amely megtérült.

– Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt kérésének megfelelően 2012. október 11. napján az ügyvédi irodájában a 4. számú kft. sértett képviselőjében eljáró ügyvezetővel közvetítói és ügyvédi letéti szerződéseket kötött 578 darab mosógép – a szerződés aláírásától számított 30 napon belül történő – megvásárlására, mely mennyiségnek a bruttó vételára 23.120.000 forint volt. A szállítás biztosítására a sértett 2012. október 11. napján 23.120.000 forintot helyezett letétbe az I. rendű terhelt ügyvédi letéti számláján. A 4. számú kft. sértett által 2012. október 11. napján letétbe helyezett 23.120.000 forint letéti összege 2012. október 12. napján már nem állt rendelkezésre az I. rendű terhelt ügyvédi letéti számláján, mivel azt az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt utasítására kivette, vagyis azzal jogosulatlanul sajátjaként rendelkezett, mert abból más ügylettel kapcsolatosan kifizetéseket teljesített, illetőleg ismeretlen célra fordította. A 4. számú kft. 23.120.000 forint letétjét a célzott jogügylet megghiúsulását követően 2012. október 29. és 2012. november 13. napján utalta vissza a sértettnek az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt felhívására. Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt felbujtására tevékenységével a hivatásából eredő, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 30. § (3) bekezdésében foglalt letétkezelésre vonatkozó szabályokat, azaz a kötelezettségét megszegte abból a célból, hogy ügyfelének haszonszerzés végett jogtalan hátrányt okozzon, a letétként átvett pénzüsszeggel sajátjaként rendelkezett. A sikkasztás elkövetési értéke 23.120.000 forint, amely megtérült.

– Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt kérésének megfelelően 2012. október 17. napján az ügyvédi irodájában közvetítói szerződést kötött az 5. számú kft. sértett képviselőjében eljáró ügyvezetővel összesen 350 darab monitor – a szerződés aláírásától számított 30 napon belül történő – megvásárlására, mely mennyiségnek a bruttó vételára 7.000.000 forint volt. A vételár biztosítására ugyanazon a napon letéti szerződést is készítettek, melynek alapján az 5. számú kft. sértett 2012. október 18. napján 7.000.000 forintot helyezett letétbe az I. rendű terhelt ügyvédi letéti számlájára. Az 5. számú kft. sértett által 2012. október 18. napján letétbe helyezett 7.000.000 forint 2012. november 13. napján már nem állt rendelkezésre a letéti számlán, ugyanis az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt utasítására azzal jogosulatlanul sajátjaként rendelkezett, s más ügylettel kapcsolatosan kifizetéseket teljesített belőle. Miután a célzott jogügylet megghiúsult, 2013. november 26. napján az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt utasítására a számlájára más ügyféltől beérkezett letéti befizetésből utalta vissza az 5. számú kft.-nek a 7.000.000 forint letétjét. Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt felbujtására tevékenységével a hivatásából eredő, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 30. § (3) bekezdésében foglalt letétkezelésre vonatkozó szabályokat, azaz a kötelezettségét megszegte abból a célból, hogy ügyfelének haszonszerzés végett jogtalan hátrányt okozzon, a letétként átvett pénzüsszeggel sajátjaként rendelkezett. A sikkasztás elkövetési értéke 7.000.000 forint, amely megtérült.

– Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt kérésének megfelelően 2012. október 18. napján az ügyvédi irodájában a 6. számú kft. sértett képviselőjében eljáró ügyvezetővel összesen 620 darab – kétféle típusú – gumibroncs – a szerződés aláírásától számított 30 napon belüli – megvásárlására közvetítói szerződést kötött, mely mennyiségnek a bruttó vételára 6.940.000 forint volt. A vételár biztosítására letéti szerződést is készítettek, melynek értelmében a sértett 2012. október 19. napján 6.940.000 forintot helyezett letétbe az I. rendű terhelt ügyvédi letéti számlájára. A 6. számú kft. sértett által 2012. október 19. napján letétbe helyezett 6.940.000 forint 2012. november 13. napján már nem állt rendelkezésre a letéti számláján, ugyanis az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt utasítására azzal jogosulatlanul sajátjaként rendelkezett, s abból más ügylettel kapcsolatosan kifizetést teljesített. Miután a célzott jogügylet megghiúsult, 2013. november 26. napján az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt utasítására az ügyvédi letéti számlájára más ügyféltől érkezett letéti befizetésből utalta vissza a 6. számú kft. 6.940.000

forintos letétjét. Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt felbujtására tevékenységével a hivatásából eredő, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 30. § (3) bekezdésében foglalt letétkezelésre vonatkozó szabályokat, azaz a kötelezettségét megszegte abból a célból, hogy ügyfelének haszonszerzés végett jogtalan hátrányt okozzon, a letétként átvett pénzüsszeggel sajátjaként rendelkezett. A sikkasztás elkövetési értéke 6.940.000 forint, amely megtérült.

– Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt kérésének megfelelően 2012. november 13. napján az ügyvédi irodájában a 7. számú kft. sértett képviselőjében eljáró ügyvezetővel összesen 57 darab gépjármű megvásárlására közvetítői szerződést kötött, mely mennyiség bruttó vételára 65.550.000 forint volt. A vételár biztosítására ügyvédi letéti szerződést is készítettek, melynek értelmében a sértett a bruttó 65.550.000 forint vételár előlegeként 2012. november 15. napján 19.665.000 forintot helyezett letétbe az I. rendű terhelt ügyvédi letéti számláján. Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt utasítására a 7. számú kft. sértett által letétbe helyezett pénzből már aznap, és a következő napokban nagyobb összegeket vett ki, melyeket az ügylettel össze nem függő, ismeretlen célra fordított, így a sértett által 2012. november 15. napján letétbe helyezett 19.665.000 forint már aznap nem állt rendelkezésére a letéti számláján, azaz azzal jogosulatlanul a sajátjaként rendelkezett. A tervezett ügylet megghiúsult, ezért a 7. számú kft.-vel a letéti szerződést 2013. április 12. napján felbontották, s az I. rendű terhelt a sértett letétjét a II. rendű terhelt felhívására – más ügyféltől beérkezett letéti befizetésből – 2013. április 18. napján visszautalta. Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt felbujtására tevékenységével a hivatásából eredő, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 30. § (3) bekezdésében foglalt letétkezelésre vonatkozó szabályokat, azaz a kötelezettségét megszegte abból a célból, hogy ügyfelének haszonszerzés végett jogtalan hátrányt okozzon, a letétként átvett pénzüsszeggel sajátjaként rendelkezett. A sikkasztás elkövetési értéke 19.665.000 forint, amely megtérült.

– Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt kérésének megfelelően 2012. november 19. napján az ügyvédi irodájában közvetítői szerződést kötött a 8. számú kft. sértett képviselőjében eljáró ügyvezetővel 902 darab televízió megvásárlására, mely mennyiség vételára bruttó 109.593.000 forint volt, s a teljesítés határidejeként 2013. március 20. napját határozták meg. A vételár biztosítására a 8. számú kft. sértett az ugyanazon a napon aláírt ügyvédi letéti szerződés értelmében 2012. november 21. napján 32.877.900 forintot helyezett letétbe az I. rendű terhelt ügyvédi letéti számláján. A közvetítői szerződést a 2013. március 25. napján kelt szerződésmódosítással 2013. március 30. napjáig meghosszabbították, azonban az ügylet ezen határidőig sem jött létre. Az I. rendű terhelt a 8. számú kft. sértett által 2012. november 21. napján letétbe helyezett 32.877.900 forintot a jogügylet megghiúsulását követően nem fizette vissza a megállapodás szerinti határidőig a sértettnek, ugyanis a letéti összeg már nem állt rendelkezésére a letéti számláján. Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt utasítására a 8. számú kft. letétjével jogosulatlanul sajátjaként rendelkezett, abból 2012. november 26. napján más cégeknek – megghiúsult ügyletek kapcsán letétek visszatérítése címén – kifizetéseket teljesített, illetőleg ismeretlen célra több részletben készpénzben kivette. Az I. rendű terhelt a tervezett ügylet megghiúsulását követően a letéti összeget a szerződésben meghatározott határidőig nem fizette vissza a 8. számú kft. sértettnek, és 2013. április 9. napján egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tett. A letétbe helyezett összeget – 5% megghiúsulási kötbérrel együtt – összesen 34.521.795 forintot – más ügyféltől időközben az ügyvédi letéti számlájára utalt letétből – 2013. április 18. napján visszautalta a 8. számú kft.-nek, melyről a II. rendű terhelt is tudomással bírt. Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt felbujtására tevékenységével a hivatásából eredő, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 30. § (3) bekezdésében foglalt letétkezelésre vonatkozó szabályokat, azaz a kötelezettségét megszegte

abból a célból, hogy ügyfelének haszonszerzés végett jogtalan hátrányt okozzon, a letétként átvett pénzüsszeggel sajátjaként rendelkezett. A sikkasztás elkövetési értéke 32.877.900 forint, amely megtérült.

– Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt kérésének megfelelően 2013. április 16. napján az ügyvédi irodájában közvetítői szerződést kötött a 9. számú kft. sértett képviselőjében eljáró ügyvezetővel 37 kg tört arany vásárlására. A szerződésben foglaltaknak megfelelően a 9. számú kft. sértett a vételár biztosítására 2013. április 17. napján 60.000.000 forintot utalt át az I. rendű terhelt ügyvédi letéti bankszámlájára. A jogügylet nem jött létre, azonban a 9. számú kft. sértett által letétbe helyezett 60.000.000 forintot az I. rendű terhelt nem fizette vissza, az ugyanis már nem állt rendelkezésére a letéti számláján, mivel azzal a II. rendű terhelt utasítására jogosulatlanul a sajátjaként rendelkezett. Ugyanis a sértett által 2013. április 17. napján történt letétbe helyezést követően az I. rendű terhelt már másnap más cégeknek – megíúsult ügyletek kapcsán letétek visszatérítése címén – visszafizetéseket teljesített. A 9. számú kft. által tervezett ügylet megíúsulását követően 2013. május 22. napján az I. rendű terhelt kötelezvényt írt alá, melyben elismerte tartozását, s vállalta, hogy 2013. május 30. napjáig visszafizeti a 60.000.000 forintot. Erre azonban nem került sor: 2013. május 22. napján 4.000.000 forintot, majd 2013. május 24. napján 1.000.000 forintot utalt a 9. számú kft.-nek kártérítési előleg címén a letéti számláról. Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt felbujtására tevékenységével a hivatásából eredő, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 30. § (3) bekezdésében foglalt letétkezelésre vonatkozó szabályokat, azaz a kötelezettségét megszegte abból a célból, hogy ügyfelének haszonszerzés végett jogtalan hátrányt okozzon, s a letétként átvett pénzüsszeggel a sajátjaként rendelkezett. A sikkasztás elkövetési értéke 60.000.000 forint, melyből 5.000.000 forint térült meg oly módon, hogy azt az I. rendű terhelt visszafizette, míg a többi megfizetésére tartozáselismerő nyilatkozatot tett.

II.

[4] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a II. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját megjelölve elsődlegesen a II. rendű terhelt felmentése, másodlagosan a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése, és a bíróság új eljárás lefolytatására utasítása érdekében.

[5] Kifejtette, hogy a büntetőeljárás az I. rendű terhelt önmagát is terhelő beismerő vallomását tartalmazó saját feljelentésével kezdődött. Az elsőfokú bíróság a tényállást az I. rendű terhelt vallomása alapján állapította meg döntően, úgy ítélte meg, hogy e beismerő vallomás a „bizonyítékok királynője”, ezért az I. rendű terhelt vallomásaival kapcsolatban a bíróság megállapítása szerint észszerű kétely nem merült fel.

[6] Hivatkozott arra, hogy a Be. szabályai szerint a terhelt beismerése esetén is meg kell szerezni az egyéb bizonyítékokat is. Álláspontja szerint az I. rendű terhelt beismerése látszólagos, és nem értékelte a bíróság, hogy az I. rendű terhelt a vallomásaival az ügyvédi felelősséget igyekezett kizárni, vagy minimalizálni azzal, hogy a jogi végzettséggel nem rendelkező II. rendű terheltre hárított minden felelősséget.

[7] Rámutatott, hogy a letéti pénz sikkasztásának beismerése nem bír nagy jelentőséggel, mivel ténszerű, számos más adat alátámasztja, és annak beismerése nélkül is bizonyítható lett volna.

[8] Álláspontja szerint, amennyiben a két terhelt tevékenysége pénzszerzésre irányult, akkor társtettesként elkövetett csalás állapítható meg a terhükre, amelyhez felhasználták az I. rendű terhelt ügyvédi minőségét. Hiszen a sértettek pontosan azért adtak pénzt, mert a körülmények alapján úgy tűnt, mintha az ügyfelet egy ügyvéd biztosítaná. Ez azt jelenti, hogy az ügyvédi minőség csak része volt a vagyoni előnyt biztosító fondorlatnak.

Az indítványozó szerint jelen ügyben a helyes minősítés a csalás, és ennek megfelelően kellett volna a bizonyítási eljárást lefolytatni.

[9] Kifejtette, hogy lényeges az I. rendű terhelt, mint ügyvéd és a sértettek között kötött szerződések, valamint az I. rendű terhelt és a II. rendű terhelt között kötött szerződés minősítése. Ha ugyanis nem jön létre ügyvédi megbízási szerződés az ügyvéd és az ügyfelek között, akkor ügyvéd által elkövethető bűncselekményt sem lehet megállapítani.

[10] Kifogásolta az ügyvédi visszaélés büntettének és a sikkasztás büntettének a halmazatban történő megállapítását. Álláspontja szerint a jogerős tényállás alapján nem lehetett volna a halmazatot megállapítani. A sikkasztás és az ügyvédi visszaélés bűncselekménye csak és kizárólag egyenes szándékkal követhető el, az elkövetési magatartás kifejtésére jogtalan hátrány okozásának célzatával kerülhet sor, azonban ilyen célzatot a bíróság nem tudott minden kétséget kizáróan megállapítani.

Sérelmezte a jogerősen kiszabott szabadságvesztés tartamát is, ami álláspontja szerint eltúlzott, sérti a belső arányosság kitételét.

[11] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot változtassa meg, a II. rendű terhelt által elkövetett bűncselekményt csalásnak minősítse, és a II. rendű terheltet bizonyítottság hiányában a csalás vádja alól mentse fel. Másodlagosan indítványozta a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és a bíróság új eljárás lefolytatására utasítását.

[12] A Legfőbb Ügyészség BF.75/2021/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Kifejtette, hogy a felülvizsgálat során nem csak a tényállás, hanem mindaz, ami annak megállapításához vezetett, támadhatatlan, a jogkövetkeztetések helyessége is csak az irányadó tényállás alapján vizsgálható. Erre tekintettel az indítványnak az irányadó tényállást, az alapügyben eljár bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenységét támadó része felülvizsgálat tárgyát nem képezheti, az indítvány ezen részében törvényben kizárt.

[13] Az ügyész szerint az irányadó tényállás alapján a II. rendű terhelt bűnösségére vont következtetés helyes. A jogerős ítélet a II. rendű terhelt bűnrészesi – felbujtói – minőségét állapította meg valamennyi terhére rótt bűncselekmény elkövetésében. A részesi magatartás pedig tettesi alapcselekményt, azaz annak ténybeli adottságát feltételezi.

Álláspontja szerint az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt rábírására tanúsított cselekvőségével az ügyvédi hivatásából fakadó jogviszonyt rendező jogszabályban, az elkövetéskor hatályos, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 30. § (3) bekezdésében foglaltakat, valamint az ezen törvény 112. § (1) bekezdés j) pontjában kapott felhatalmazással kiadott, az ügyvédek letét- és pénzkezeléséről szóló 4/1999. (III. 1.) MÜK Szabályzat I.1.1.4. pontja szerinti, a teljesítési letét esetén fennálló kötelezettségét is megszegte.

[14] Az irányadó tényállás alapján a II. rendű terhelt szándéka – miként az I. rendű terheltté is – a letéti pénzek jogtalan eltulajdonítása volt, ekként az I. rendű terheltnek az ügyvédi hivatása gyakorlása során irányadó szabályoknak a megszegése egyenes szándékú volt. A jogtalan eltulajdonítási célzat értelemszerűen az ügyfeleknek történő jogtalan hátrány okozásának célzatát is magában foglalja.

[15] Rámutatott arra, hogy a II. rendű terhelt által elkövetett cselekmények elkövetési ideje 2012. június 14. és 2013. április 16. napjai közötti időszak, a jogerős elbírálásukra a II. rendű terhelt esetében 2020. november 12. napján került sor. Erre tekintettel, a Btk. 2. §-a alapján az alapügyben eljáró bíróságoknak vizsgálniuk kellett volna a büntetőtörvény időbeli hatályát. Ugyanakkor kifejtette, hogy az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény és az elbíráláskor hatályos 2012. évi C. törvény (Btk.) a II. rendű terhelt tekintetében alkalmazandó szabályait egybevetve megállapítható, hogy a Btk. 2. § (2) bekezdése alapján az alapügyben eljáró bíróságok az elbíráláskori Btk.-t törvényesen alkalmazták.

[16] Az ügyészség indítványozta, hogy az 1., 2., 3., és 7. tényállási pontok tekintetében, amely esetekben az I. rendű terhelt a letétbe helyezett pénzt nem egy, hanem egymást követő több alkalommal tulajdonította el jogtalanul, a II. rendű terhelt terhére rótt bűncselekmények minősítését akként változtassa meg, hogy a 9 rendbeli felbújtóként elkövetett ügyvédi visszaélés büntetéből 4 rendbeli folytatólagosan elkövetett, a 3 rendbeli sikkasztás büntette folytatólagosan elkövetett, valamint az 5 rendbeli felbújtóként elkövetett sikkasztás büntetéből 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett. Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megítáradott határozatot hatályában tartsa fenn.

[17] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen bírálta el.

III.

[18] A II. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa nem alapos.

[19] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben jogi – nem ténybeli – okból terjeszthető elő. Kizárólag a Be. 648. § a)-d) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok köre nem bővíthető. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[20] Kétségtelen, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét, míg a 649. § (1) bekezdés b) pontja lehetővé teszi a felülvizsgálatot, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést, alkalmazott törvénysértő intézkedést.

[21] Az elbírálás idején hatályos Btk. 285. § (1) bekezdése szerint, aki azért, hogy ügyfelének jogtalan hátrányt okozzon, hivatásából folyó köteletségét megszegi, büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A (2) bekezdés szerint a büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha az ügyvédi visszaélést haszonszerzés végett követik el.

[22] Az ügyvédi hivatásból folyó kötelességeket és különösen azokat, amelyek az ügyvédet az ügyfelével szemben terhelik, a tényállásban rögzített elkövetéskor hatályos, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (Ütv.) szabályozza. Az Ütv. 5. § (1) bekezdése értelmében az ügyvéd képviseli az ügyfelét, büntetőügyben védelmet lát el, jogi tanácsot ad, szerződést, beadványt, más iratot készít, és ezekkel összefüggésben pénz és értéktárgy letéti kezelését végzi.

[23] Az Ütv. 30. § (1) bekezdése értelmében az ügyvéd az 5. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott ügyvédi letétet megbízás teljesítéseként, megbízáshoz kapcsolódó eljárási cselekmények költségeinek fedezeteként és azok teljesítésére, vagy a megbízáshoz kapcsolódóan megőrzésre fogadhat el.

[24] Az Ütv. 30. § (2) bekezdése szerint készpénz és értéktárgy letétként való átvételét az ügyvéd írásban, letéti szerződésben köteles rögzíteni.

[25] A hivatkozott törvényhely (3) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy az ügyvéd az átvett készpénzt és értéktárgyat kizárólag letétként kezelheti, azt nem hasznosíthatja, és nem fogadhat el olyan megbízást, amely a letét felhasználására hatalmazza fel.

[26] Az Ütv. 112. § (1) bekezdés j) pontja szerinti felhatalmazás alapján a Magyar Ügyvédi Kamara által kiadott, az elkövetéskor hatályos, az ügyvédek letét- és pénzkezeléséről szóló 4/1999. (III. 1.) MÜK Szabályzat 1.1.4. pontja szerint teljesítési letét esetében a letéteményes azzal a rendeltetéssel vesz át pénzt vagy értéket elszámolási kötelezettség mellett, hogy azt más, harmadik személy részére az ügyfél rendelkezése szerint fizesse ki, vagy adja át. A szabályzat 2.2. pontja szerint ügyvéd letétet csak a letét céljának megfelelő rendeltetéssel vehet át, tilos minden olyan megállapodás, amely az ügyvédet a letét hasznosítására, vagy egyéb gazdasági felhasználásra hatalmazza fel.

[27] Az irányadó tényállás alapján kétségtelen tény, hogy a letevők és az I. rendű terhelt, mint letéteményes között ügyvédi teljesítési letétek jöttek létre, az I. rendű terhelt az elkövetés tárgyát képező 1-9. tényállási pont szerinti összegeket teljesítési letét jogcímén tartotta birtokban.

[28] A teljesítési letétbe helyezett pénz a letéti szerződésben foglalt feltételek meghíúsulása esetén az elszámolási kötelezettségre figyelemmel a letevő részére visszajár. Amennyiben a teljesítési letétre vonatkozó megállapodásban megjelölt cél (más, harmadik személy részére az ügyfél rendelkezése szerinti kifizetés) meghíúsult, az átvett pénzt a letevő külön eltérő rendelkezése hiányában számára kell visszafizetni.

[29] Amennyiben a teljesítési letétben foglalt cél meghíúsul, azt a letéti megállapodásban megjelölt más, harmadik személy részére az ügyfél rendelkezése szerint nem lehet kifizetni, a letét az elszámolási kötelezettség feltételével a letevő részére visszajár. A teljesítési letét ügyvéd által történő birtoklásának jogalapja mindvégig a teljesítési letéti szerződés lesz, az elszámolás megtörténteig, a pénz letevő részére történő visszafizetésig a teljesítési letét a szerződés alapján van jogszerűen az ügyvéd birtokában.

[30] A MÜK szabályzat 4.2. pontja rögzíti, hogy teljesítési letét esetében az ügyvédi letét a kifizetéssel, illetőleg a jogosult személyében fennálló bizonytalanság miatti bírói letétbe helyezéssel történő teljesítés mellett a visszavétellel szűnik meg.

[31] Az irányadó tényállás alapján az ügyvéd foglalkozású I. rendű terhelt a rábízott és az ügyvédi letéti számláján elhelyezett összegeket a II. rendű terhelt felhívására készpénzben kivette, és azokat nem az egyes közvetítői szerződésekben foglalt kifizetések teljesítésére fordította, hanem a II. rendű terhelt részére átadta úgy, hogy az egyes összegekből 9% jutalékot magának megtartott. Ezzel az I. rendű terhelt megszegte a letéti szerződésből eredő, s egyúttal hivatásbeli kötelezettségét. A letéti összegek II. rendű terhelt részére történő átadása, egyben a céltól eltérő felhasználása az I. rendű terhelt letevő ügyfelének nyilvánvalóan jogtalan hátrányt okozott. Az I. rendű terhelt nem a vele jogviszonyban lévő letevő érdekét helyezte előtérbe, ami világosan azt jelenti, hogy jogtalan hátrányokozási célzat vezérelte.

[32] Ami a védői álláspontot illeti a II. rendű terhelt elkövetői minőségére vonatkozóan, a következőkre mutat rá a Kúria.

[33] Kétségtelen, hogy az ügyvédi visszaélés büntettének tettese csak ügyvéd lehet. Jelen ügyben a 9 rendbeli ügyvédi visszaélés büntettét tettesként [Btk. 13. § (1) bekezdés] az I. rendű terhelt követte el, mert ő valósította meg e bűncselekmények törvényi tényállását.

[34] Az ügyvédi visszaélés ún. sajátképi bűncselekmény, ami azt jelenti, hogy a törvény által megkívánt személyes kvalifikáltság a bűncselekmény megvalósulásának szükségszerű feltétele, amennyiben e feltétel nem áll fenn, bűncselekményről sem beszélhetünk. Jelen esetben ez azt jelenti, hogy az ügyvédi visszaélést tettesként kizárólag ügyvéd követheti el.

[35] A tettes cselekvőségéhez azonban részesi magatartás kapcsolódhat. A részesek közé tartozik egyrészt a bűnsegéd, aki a bűncselekmény elkövetéséhez szándékosan nyújt segítséget [Btk. 14. § (2) bekezdés], másrészt a felbujtó, aki mást bűncselekmény elkövetésére szándékosan rábír [Btk. 14. § (1) bekezdés].

[36] A II. rendű terhelt esetében a felbujtói magatartás vizsgálándó.

[37] Az előzőekben rögzítettek szerint az ügyvédi visszaélés büntettének tettese az ügyvéd, aki az alapcselekményével a bűncselekmény törvényi tényállását valósítja meg, a felbujtó részesi cselekménye viszont a törvényi tényálláson kívül esik, azaz nem tényállásszerű, de csak az egyébként tényállásszerű tettesi alapcselekménnyel összefüggésben valósulhat meg, ezért járulékos jellegű. Tettesi cselekmény hiányában részesi alakzat szóba sem kerülhet.

[38] Ez azt jelenti, hogy a tettes és a részesek cselekményeinek ugyanannak a törvényi tényállásnak az alapesete szerint kell minősülnie.

[39] A minősítő körülménynek pedig – amennyiben a részes tudattartalma kiterjed rá – a tettesi magatartás megítéléséhez kell igazodnia. Ellenkező felfogás azt eredményezné, hogy a bűnrészesi magatartások minősítése meghaladhatná a bűnrészség alapját képező tettesi magatartások minősítését.

[40] Tehát a részesi bűncselekmény jogi minősítése – rendbelisége is – a tettesi alapcselekmény(ek)hez igazodik. A részes azért a bűncselekményért felel, amit a tettes elkövet.

[41] Döntően a felbujtó mindenképpen szándékos – és ezen belül a legkülönbébb természetű – rábírása váltja ki a tettes elhatározását a tett elkövetésére. Nem a rábíró tevékenység mibenlétének, hanem a tettes elhatározását kiváltó hatásának van jelentősége, ami több, mint az elkövetési szándék egyszerű felélesztése.

[42] Felbujtás esetén a szándékosságnak két oldalon is meg kell lennie, éspedig mind a felbujtó, mind a felbujtott oldalán.

[43] A rábírásnak egyúttal eredményesnek is kell lennie ahhoz, hogy a rábíró felelősséggel tartozzon a tettesi alapcselekményért. Eredményes a rábírás, ha a rábírt tettes a rábírással célzott bűncselekményt elköveti, vagy legalább megkísérli elkövetni. Amennyiben ugyanis a tettes a kísérletig sem jut el, a felbujtó cselekménye nem eredményes, nem éri el a célját.

[44] Az említett járulékoság jogkövetkezménye, hogy a felbujtó cselekményét a tettes által egészben (befejezett) vagy részben (megkísérelt bűncselekmény) megvalósított törvényi tényállás szerint kell minősíteni, és vele szemben az ahhoz rendelt büntetési tételt kell alkalmazni [Btk. 14. § (3) bekezdés].

[45] A felbujtó mint rábíró és a tettes mint a tényállást megvalósító magatartásának egymással szükségszerűen okozati összefüggésben kell állnia.

[46] A felbújtó vonatkozásában a szándékosság azt jelenti, hogy tudatában van mindannak, hogy magatartása rábíró jellegű, a tettel milyen bűncselekményt hajt végre, és rábírása hatására a tettes a cselekményt el fogja követni.

[47] A rábírás arra irányul, hogy vele egyező szándéka legyen a tettesnek a bűncselekmény elkövetése tekintetében, de a szándékot és annak minőségét önállóan kell vizsgálni. A felbújtó is csak azért felel, amit a szándéka átfogott, és csak a tettes által ténylegesen megvalósított cselekmény miatt vonható felelősségre. Ekként a minősítés a tettesi alapcselekményhez igazodik.

[48] Az irányadó tényállás alapján egyértelműen megállapíthatók a felbújtás ismertett ismérvei, és ez alapján kétségtelenül következik, hogy a II. rendű terhelt

– tudta, hogy az I. rendű terhelt ügyvéd,

– tudta, hogy a felhívásának/kérésének teljesítésével az I. rendű terhelt az ügyvédi kötelességét megszegi, az ügyvédi letéti pénzek eltulajdonításával az I. rendű terhelt az ügyfeleinek jogtalan hátrányt okoz,

– az I. rendű terhelt a letéti összegeket a 9%-os jutalék levonása utána a II. rendű terhelt részére adta át, ami egyértelműen hasznot jelentett mind az I. rendű, mind a II. rendű terhelt részére.

[49] A jogerős tényállás alapján az I. rendű terhelt eleget tett a II. rendű terhelt felhívásának, ami jelen esetben a letéti pénzek jogtalan eltulajdonítása volt.

[50] A II. rendű terhelt nem volt olyan személy – ügyvéd –, aki letéti szerződéseket köthetett volna, az I. rendű ügyvéd foglalkozású terhelt pedig kizárólag a hivatásából eredő kötelességének megszegésével tulajdoníthatta el a letéti pénzeket.

[51] A II. rendű terhelt célja a letéti pénzek megszerzésével a haszonszerzés volt, az I. rendű terhelt rábírásával. A felbújtott I. rendű terhelt a II. rendű terhelt céljának ismeretében adta át a letéti pénzeket a II. rendű terheltnek.

[52] A Btk. 372. § (1) bekezdés szerint, aki a rábízott idegen dolgot jogtalanul eltulajdonítja, vagy azzal sajátjaként rendelkezik, sikkasztást követ el.

[53] A Kúria rámutat arra, hogy az ügyvéd I. rendű terhelt által a sértettektől átvett és letétként kezelt összegek az I. rendű terhelt számára idegen dolgok voltak, és azzal a magatartásával, hogy azokat készpénzben felvette, majd azt a II. rendű terhelt részére átadta, az idegen dolgot eltulajdonította.

[54] Idegennek az a dolog tekintendő, ami nem az elkövető, hanem más személy tulajdonában áll. A rábízás helyes értelmezése szerint a dolog tulajdonosa a tulajdonjog egyik

őt megillető részjogosítványát, a birtoklás jogát ruházza át a másik személyre, így a rábízás folytán a dolog birtokba vétele, a dolog feletti tényleges (fizikai) hatalom megszerzése megtörténik. A rábízás nem változtatja meg a dolog feletti tulajdonjogot, hanem annak részjogosultságaiból (birtoklás, használat, hasznok szedése, rendelkezési jog) kizárólag a birtoklás jogát engedi át, a dolog továbbra is a rábízó személy tulajdonában, rendelkezési joga alatt marad. A rábízással a számára idegen dolog az elkövető birtokába jogszerűen került, a rábízás alapján azonban kizárólag a dolog feletti birtoklás részjogosítványát szerzi meg, annak használata, hasznainak szedése, vagy esetleges elidegenítése, a dolog feletti rendelkezés joga továbbra is a rábízónál marad, kivéve, ha ezen egyes részjogosultságokat jogszerűen, jogszabály alapján, szerződéssel vagy egyoldalú jognyilatkozattal a birtokosra ruházza át.

[55] A sikkasztás elkövetési magatartásaként megjelölt sajátjakénti rendelkezés akkor valósul meg, ha az elkövető a rábízott, számára idegen dolog vonatkozásában a jogosult felhatalmazása nélkül olyan magatartást tanúsít, amelyre csak a tulajdonos vagy az ő felhatalmazása alapján más, erre feljogosított személy lenne jogosult, a birtoklás jogán túl egyéb tulajdonosi részjogosultságokat gyakorol anélkül, hogy az a dolog tulajdonjogában végleges változást eredményezne. A sajátjakénti rendelkezés megvalósulhat a használat, a hasznok szedése, vagy az olyan rendelkezés jogosultságának gyakorlásával, amely nem jár a tulajdonjogban történő változással, a dolog elidegenítésével (pl. biztosítékként adás).

[56] A jogtalan eltulajdonítás esetében az elkövető a dolog feletti rendelkezési jogot olyan módon gyakorolja, hogy annak következtében az eredeti tulajdonállapot megszűnik, és egy új jön létre. Lényeges feltétel, hogy az elkövetőt ezen részjogosultság gyakorlására sem jogszabály, sem az arra jogosult nem jogosítja fel.

[57] A tényállás alapján megállapítható, hogy az ügyvéd foglalkozású I. rendű terhelt a sértettektől átvett pénzeszegeket teljesítési letétként vette át.

[58] Az I. rendű terheltnek nem volt jogalapja a sértettek részére teljesítési letét címen általa őrzött összegeket a II. rendű terheltnek átadni. Az átadás pedig a tulajdonjog megszűnését, vagyis az eredeti tulajdonviszony gyakorlásának végleges megakadályozását eredményezte. Így az I. rendű terhelt mint tettes a sikkasztással nem a dologgal való sajátjakénti rendelkezést, hanem a jogtalan elsajátítást valósította meg.

[59] Ez a magatartás egyértelműen olyan rendelkezési jog gyakorlása, amely a tulajdonjog átruházására irányul, és amely azt eredményezi, hogy a dolog végleg kikerül tulajdonosának rendelkezése alól, annak következtében az eredeti tulajdonállapot megszűnik és egy új tulajdonállapot jön létre

[60] Ez azt jelenti, hogy a sikkasztás büntetnének a II. rendű terhelt tekintetében az elkövetési magatartása helyesen a felbujtóként elkövetett jogtalan eltulajdonítás [Btk. 372. § (1) bekezdés I. fordulat].

[61] Nem sértett törvényt tehát az eljáró bíróság, amikor a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét több rendbeli ügyvédi visszaélés büntetében, és sikkasztás büntetében megállapította, melyeket mint felbujtó követett el.

[62] A Kúria ugyanakkor megállapította, hogy a II. rendű terhelt terhére rótt bűncselekmények minősítése az alábbiak szerint törvénysértő.

[63] Az ügyben eljáró bíróságok a II. rendű terhelt cselekményeit 9 rendbeli felbujtóként elkövetett, a Btk. 285. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő ügyvédi visszaélés büntetéként, a Btk. 372. § (1) bekezdés II. fordulatába ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő 5 rendbeli, a Btk. 372. § (1) bekezdés II. fordulatába ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő, valamint 3 rendbeli a Btk. 372. § (1) bekezdés II. fordulatába ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő, egyaránt felbujtóként elkövetett sikkasztás büntetéként minősítették.

[64] A Btk. 372. § (2) bekezdés a) pontja értelmében a büntetés vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztés, ha a sikkasztást kisebb értékre követik el.

[65] A Btk. 285. § (1) bekezdése szerint az ügyvéd, aki azért, hogy ügyfelének jogtalan hátrányt okozzon, hivatásából folyó kötelességét megszegi, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[66] A Btk. 285. § (2) bekezdése szerint a büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha az ügyvédi visszaélést haszonszerzés végett követik el.

[67] Az ügyvédi visszaélés jogi tárgya az igazságszolgáltatás zavartalan működéséhez fűződő társadalmi érdek. Az ügyvéd elősegíti megbízója jogainak érvényesítését és kötelezettségeinek teljesítését. A sikkasztás jogi tárgya a tulajdonviszonyok rendje.

[68] Az ügyvédi visszaélés bűncselekményét tettesként csak ügyvéd, sikkasztás bűncselekményét bárki elkövetheti.

[69] Az ügyvédi visszaélés alapesete és minősített esete is célzatosan követhető el, ugyanakkor befejezetté válásához kizárólag a hivatásból fakadó kötelezettség megszegése szükséges, azzal befejezetté válik, az előny megszerzése, a hátrány tényleges bekövetkezése nem követelmény.

[70] Amennyiben az ügyvéd által elkövetett kötelezettségzegés a vagyoni viszonyokat sértő eredménnyel jár, az a vagyoni viszonyokat is sérti.

[71] Mindezek alapján megállapítható, hogy az eltérő védett jogi tárgyra, a speciális alanyra, valamint a célzat és az eredmény különbözőségére figyelemmel az ügyvédi visszaélés és a sikkasztás valós alaki halmazatban állhat.

[72] A valós alaki halmazat megállapításához mindkét tényállás valamennyi tényállási elemének megvalósulása szükséges. Emiatt a sikkasztás büntettével halmazatban nem állapítható meg az ügyvéd terhelt bűnössége ügyvédi visszaélés büntetében, ha a hátrányokozási célzat a tényállás alapján hiányzik.

[73] Értelemszerűen tényállási elem hiányában nem állapítható meg az ügyvédi visszaélés és a sikkasztás halmazatban, ha a tettes nem ügyvéd, ideértve az ügyvédjelöltet és más olyan személyt is, aki jogi képviselőre foglalkozásánál fogva jogosult [Btk. 285. § (3) bekezdés].

[74] Ha az ügyvéd hivatásából folyó kötelezettségét azzal a céllal szegi meg, hogy ügyfelének jogtalan hátrányt okozzon, de a hátrány nem következik be, kizárólag az ügyvédi visszaélés állapítható meg.

[75] Ha az ügyvéd hivatásából folyó kötelezettségét nem csak abból a célból követi el, hogy ügyfelének jogtalan hátrányt okozzon, hanem egyidejűleg az ügyfelének célzott jogtalan hátrány haszon megszerzését is célozza, de a célzott hátrány, illetve haszon nem következik be, ugyancsak az ügyvédi visszaélés (minősített esete) állapítható meg.

[76] A Kúria megállapítja, hogy a Btk. 285. § (2) bekezdésében foglalt minősített eset az elkövető speciális alanyiségára és az igazságszolgáltatás zavartalan működéséhez fűződő társadalmi érdek fontosságára figyelemmel előrehozott büntetőjogi védelmet állapít meg arra az esetre, ha az ügyvéd a hivatásából folyó kötelezettségét haszonszerzés végett szegi meg. Ez az előrehozott védelem a magasabb büntetési tétellel történő fenyegetettségre figyelemmel magába olvasztja a jogtalan hátrány bekövetkezte, illetve az ebben megnyilvánuló jogtalan haszon megszerzése esetén megvalósuló vagyron elleni bűncselekményt (jelen esetben a sikkasztást) mindaddig, amíg annak büntetési tétele az ügyvédi visszaélés Btk. 285. § (2) bekezdésében foglalt minősített eset büntetési tételét, az egytől öt évig terjedő szabadságvesztést meg nem haladja.

[77] Abban az esetben azonban, ha a vagyron elleni bűncselekmény büntetési tétele az ügyvédi visszaélés minősített esetének büntetési tételét meghaladja, a sikkasztás bűncselekménye az ügyvédi visszaélés Btk. 285. § (1) bekezdésében megjelölt alapesetével áll valós alaki halmazatban. Ennek az oka, hogy amennyiben az ügyvéd esetében a kötelezettségzegés mellett nem csupán a haszonszerzési célzat, hanem a tényleges hátrány bekövetkezte és az ebben megnyilvánuló haszon a sajátjakénti rendelkezés vagy eltulajdonítás következményeként megjelenik, a haszonszerzési célzat és a ténylegesen megszerzett haszon ugyanazon körülmény kétszeres értékelését jelentené. Mindezek alapján megállapítható, hogy a sikkasztás büntettével az ügyvéd terhelt bűnössége az ügyvédi visszaélés büntetékének Btk. 285. § (1) bekezdésében meghatározott alapesetével állapítható meg halmazatban akkor, ha az ügyfele letétként kezelt pénzét – ügyvédi hivatásából folyó kötelezettségeit szándékosan megszegve, hátrányokozási célzattal – eltulajdonítja, feltéve, hogy a sikkasztás büntetési tétele öt évi szabadságvesztésnél súlyosabb, ellenkező esetben kizárólag az ügyvédi visszaélés Btk. 285. § (1) bekezdésébe ütköző és (2) bekezdés szerint minősülő minősített esetét kell megállapítani (BH 2021.158.).

[78] Jelen ügyben a különösen nagy értékre elkövetett sikkasztás büntette két évtől nyolc évig terjedő, a jelentős értékre elkövetett sikkasztás büntette egytől öt évig terjedő, míg a nagyobb értékre elkövetett sikkasztás büntette három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[79] A II. rendű terhelt által elkövetett cselekmények tehát helyesen 8 rendbeli, a Btk. 285. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő felbujtóként elkövetett ügyvédi visszaélés büntettének (1-8. tényállási pont), valamint a Btk. 285. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő felbujtóként elkövetett ügyvédi visszaélés büntettének és a Btk. 372. § (1) bekezdés I. fordulataba ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő felbujtóként elkövetett sikkasztás büntettének (9. tényállási pont) minősülnek.

[80] Megjegyzi a Kúria az ügyészi álláspont kapcsán, hogy az ügyvéd által ugyanazon ügyfél sérelmére – akár több ügyben – elkövetett kötelességszegés többnyire természetes egység. Jelen ügyben az 1., 2., 3. és 7. tényállási pontok esetében az I. rendű terhelt az egyes sértettek által letétbe helyezett pénzüsszeget két részletben vette fel a letéti számláról, és adta át a II. rendű terheltnek.

[81] Természetes egységbe kizárólag olyan azonos magatartások vonhatók, amelyek lehetőség szerint ugyanazon törvényhelybe ütköznek, és a cselekmények között szoros személyi és tárgyi összefüggésen túl szoros tér- és időbeli kapcsolat is felismerhető. Jelen ügyben a hivatkozott egyes tényállási pontokon belül elkövetett azonos bűncselekmények között a szoros tér- és időbeli kapcsolat állt fenn, ezért a cselekmények természetes egységet képeznek.

[82] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján felülvizsgálatnak akkor van helye, amennyiben a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabott ki.

[83] A törvénysértő minősítés tehát nem önmagában felülvizsgálati ok, hanem abban az esetben, ha a törvénysértő minősítéshez törvénysértő büntetéskiszabás is kapcsolódik.

[84] Jelen ügyben azonban erről nincs szó.

[85] A halmazati büntetést a Btk. 81. § (2) bekezdés szerint a bűnhalmazatban lévő bűncselekményekre megállapított büntetési nemek, illetve büntetési tételek közül a súlyosabbnak az alapulvételével kell kiszabni. A II. rendű terhelt által elkövetett bűncselekmények közül a Btk. 372. § (1) bekezdés I. fordulataba ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő sikkasztás büntettének a büntetési tétele a súlyosabb, 2-8 évig terjedő szabadságvesztés. Így a II. rendű terhelttel szemben kiszabott 4 év szabadságvesztés büntetés nem törvénysértő.

[86] Az pedig a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy adott esetben mit tekint enyhítő vagy súlyosító körülménynek, s azt miként értékeli. Anyagi jogi felülvizsgálat tárgyát a büntetéskiszabási tényezők értékelése sem képezi, így felülvizsgálatban az nem támadható,

illetve az sem vizsgálható, hogy a bíróság miként vette figyelembe a büntetéskiszabás során irányadó szempontokat.

[87] A Be. 650. § (2) bekezdése szerint felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján pedig a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[88] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható. A jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[89] Ezzel szemben a II. rendű terhelt védője az indítványában részben a tényállás megalapozottságát vitatta az eljáró bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét kifogásolva. Sérelmezte, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem állapítható meg egyik tényállási pontnál sem, hogy az ügyletek tárgyát képező áruk nem álltak sem a szerződés megkötésekor, sem a teljesítési határidőben rendelkezésre. Az elsőfokú bíróság a tényállást döntően az I. rendű terhelt vallomása alapján állapította meg, valamint az I. rendű terhelt vallomásával szemben az elsőfokú bíróság szerint kétely nem merült fel. Az indítványozó szerint az I. rendű terhelt beismerése látszólagos.

[90] Erre azonban a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség, az indítvány e részében törvényben kizárt.

[91] Ekként a Kúria – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatot a II. rendű terhelt tekintetében a Be. 662. § (1) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

IV.

[92] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[93] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2021. július 13.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő

BÉ